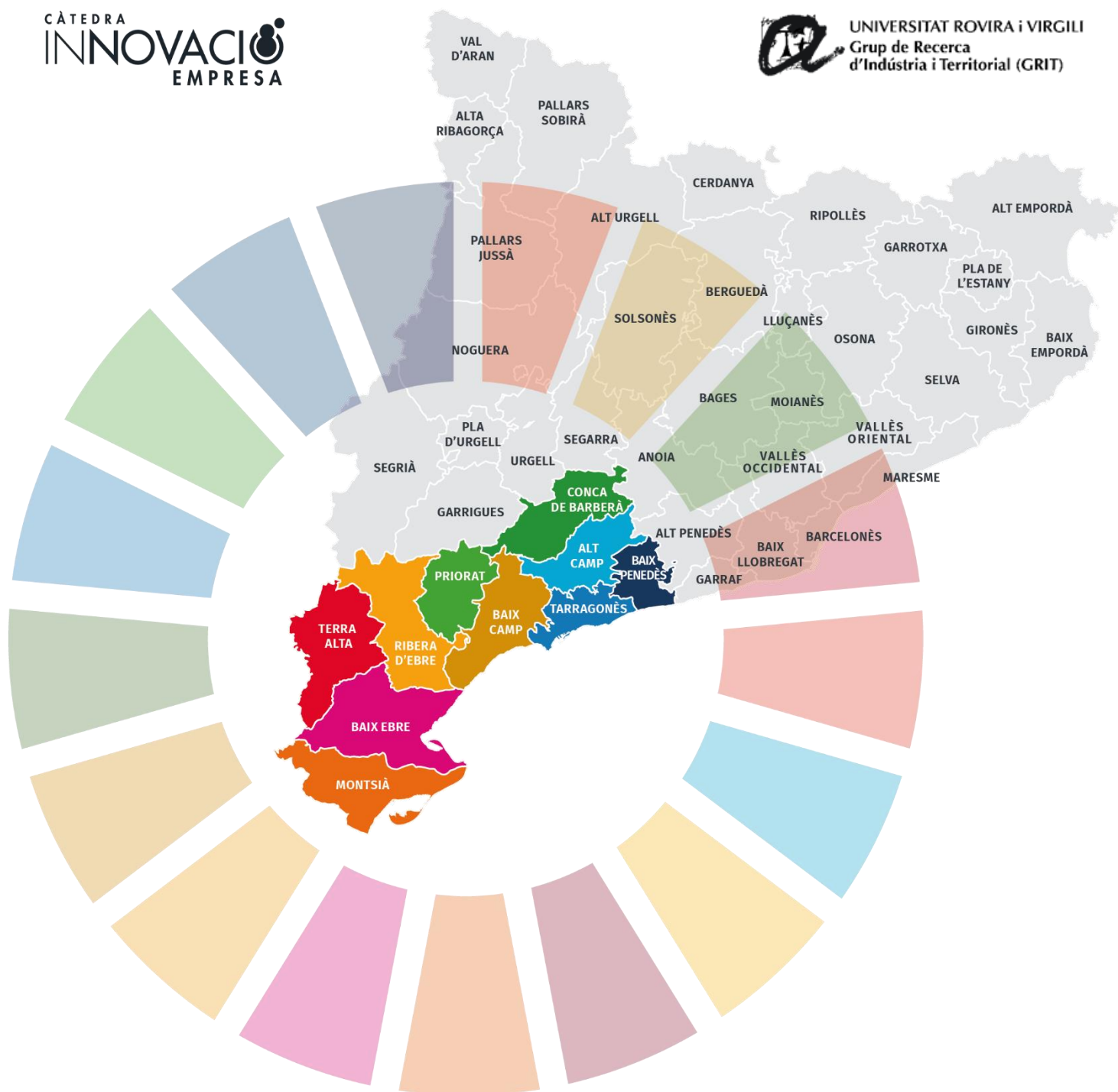

Monogràfic

L'ocupació industrial al Camp de Tarragona i a les
Terres de l'Ebre: reindustrialitzar o modernitzar

Segon trimestre de 2026

L'ocupació industrial al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre: reindustrialitzar o modernitzar

Presentació

Des de la revolució industrial, iniciada a la Gran Bretanya durant la segona meitat del segle XVIII, la indústria ha estat una de les principals palanques del canvi econòmic, el progrés tècnic i la millora de les condicions de vida. La transició de l'artesania a la fàbrica es va estendre progressivament pel continent europeu i, posteriorment, per Amèrica del Nord. Des d'aleshores, el desenvolupament de les manufactures ha estat estretament vinculat als guanys de productivitat, la creació d'ocupació assalariada, l'augment dels salaris i, a mitjan segle XX, la consolidació dels estats del benestar.

El desenvolupament de les manufactures ha impulsat la productivitat, l'ocupació, els salaris i els estats del benestar.

Tanmateix, fa dècades que aquest model de creixement mostra signes d'esgotament. La relació entre indústria i ocupació s'ha afeblit. L'automatització permet produir més amb menys treball i la fragmentació de les cadenes de valor, la competència internacional, la digitalització i la transició ecològica transformen la localització i el contingut dels llocs de treball industrials.

L'automatització permet produir més amb menys treball.

Aquest monogràfic analitza les causes d'aquesta transformació i les seves conseqüències al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre. La qüestió central no és només si la indústria perd pes, sinó quina capacitat tenen les comarques del sud de Catalunya per generar ocupació estable, qualificada i ben remunerada.

En primer lloc, resumim els factors que expliquen la desindustrialització de les economies avançades. Després, examinem l'evolució de l'ocupació industrial a Catalunya i a la demarcació de Tarragona des de la crisi de 2008. L'anàlisi es tanca amb el pes que tenen el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre en l'ocupació de les manufactures catalanes.

Per què les manufactures industrials perden pes?

Des de començaments del segle XX, l'ocupació industrial catalana ha seguit una trajectòria en forma de U invertida. En les primeres fases del desenvolupament, la mà d'obra es va desplaçar de l'agricultura cap a activitats industrials més productives i, a partir de la crisi dels anys setanta, el pes relatiu de la indústria va començar a disminuir en favor dels serveis.

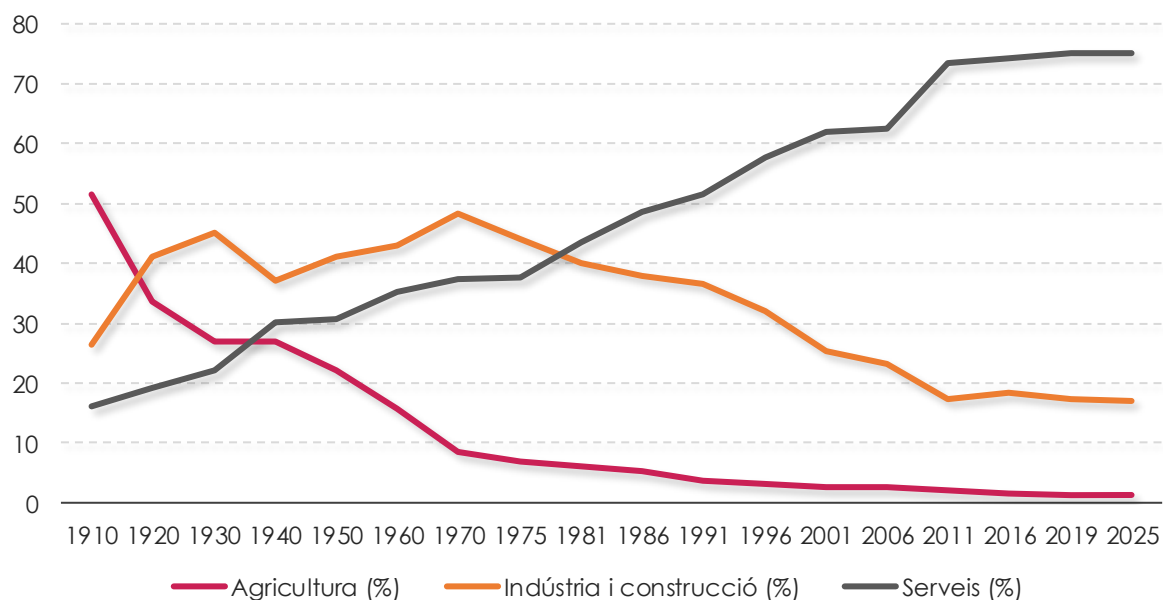
Aquesta trajectòria no constitueix una particularitat catalana, sinó que respon a un procés estructural compartit per la majoria de les economies desenvolupades. Des de la dècada dels setanta del segle xx, la indústria manufacturera tendeix a seguir una senda descendent a totes les economies desenvolupades, des dels Estats Units a Japó, passant per Alemanya, França, Itàlia, Anglaterra, Espanya i, naturalment, també les comarques del sud de Catalunya.

Des de la dècada dels 70 del segle xx, la indústria manufacturera tendeix a seguir una senda descendent.

La indústria catalana s'ha vist condicionada per la integració europea, la reconversió de sectors tradicionals, l'expansió de la construcció durant els anys noranta i la forta crisi iniciada el 2008. Aquests episodis van accelerar els canvis, però no alteren el caràcter estructural de la terciarització.

El gràfic 1 mostra els treballadors ocupats en els tres grans sectors de l'economia catalana (agricultura, indústria i serveis). Entre 1910 i 2025, l'agricultura passa del 51,5% a l'1,3% de l'ocupació, mentre que els serveis augmenten del 16,1% al 75,1%. El sector secundari creix fins al 48,3% el 1970 i, posteriorment, retrocedeix fins al 17,0%.

Gràfic 1. Evolució de la distribució sectorial de l'ocupació a Catalunya (1910-2025)

Notes: La producció i altres activitats no s'inclouen en el gràfic. Fins a 1970 la construcció es compta dins la indústria; per fer la sèrie comparable, al gràfic s'utilitza el sector secundari agregat.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat (1910-2019) i l'Observatori del Treball i Model Productiu (2025).

La davallada agrària reflecteix la mecanització, els guanys de productivitat i la urbanització. La indústria va absorbir una part important d'aquesta mà d'obra i va oferir, durant dècades, salaris i condicions laborals més favorables que les activitats tradicionals. Tanmateix, a partir de 1970, l'ocupació industrial perd pes a favor de les activitats terciàries. Ara bé, cal interpretar aquesta caiguda com una pèrdua de pes relatiu, no necessàriament com una disminució equivalent de la producció o del nombre absolut de treballadors. Per la seva banda, els serveis segueixen la trajectòria oposada i es converteixen en el principal generador d'ocupació, amb un pes que passa del 16,1% de l'ocupació el 1910 a prop del 75% el 2025. En síntesi, el desenvolupament econòmic desplaça primer l'ocupació de l'agricultura cap a la indústria i, més endavant, de la indústria cap als serveis, tot i que amb diferències territorials rellevants.

Aquestes trajectòries indiquen que les manufactures ja no poden exercir, per si soles, la funció inclusiva que van desenvolupar durant bona part del segle xx, en què la indústria catalana va ser decisiva en la creació d'ocupació estable, salaris mitjans relativament elevats i oportunitats de mobilitat social per als treballadors sense estudis universitaris. Els economistes han descrit aquest procés mitjançant el concepte de *desindustrialització*, entesa com la reducció persistent del pes de la indústria en l'ocupació o en el valor afegit total. Es tracta d'un fenomen generalitzat, però que presenta intensitats, causes i conseqüències molt diferents segons els països i els territoris. Analitzem els principals fenòmens que expliquen la pèrdua de pes de les manufactures en les economies desenvolupades.

El factor principal que explica la pèrdua d'ocupació industrial són els guanys de productivitat registrats després de la Segona Guerra Mundial. La mecanització i la reorganització productiva van permetre fabricar més béns amb menys treballadors, i la reducció dels preus relatius de molts béns industrials (electrodomèstics, vehicles, etc.) va facilitar el consum de productes industrials sense necessitat de generar nous llocs de treball.

En segon lloc, hi ha els canvis en la composició de la demanda. A mesura que creix la renda, la despesa en béns manufacturats tendeix a estabilitzar-se i la destinada a serveis personals i professionals augmenta. En tercer lloc, moltes tasques abans integrades dins de les fàbriques s'externalitzen. La logística, el manteniment, la informàtica, el disseny, la consultoria o la comercialització continuen vinculats a la producció, però els seus treballadors passen a comptabilitzar-se en els serveis. Finalment, la deslocalització i la competència de països amb costos més baixos

Les manufactures ja no poden exercir, per si soles, la funció inclusiva que van desenvolupar durant bona part del segle xx.

La reducció dels preus relatius de molts béns industrials va facilitar el consum.

acceleren l'ajust en les activitats intensives en treball. L'impacte pot ser especialment sever en territoris molt especialitzats, encara que la seva contribució agregada sigui menor que la dels guanys de productivitat i el canvi de la demanda.

Davant la pèrdua progressiva de pes de les manufactures, la Comissió Europea va situar la reindustrialització entre les prioritats de l'estratègia Europa 2020. L'any 2012 es va fixar l'objectiu d'eleva la contribució de la indústria manufacturera fins al 20% del PIB de la Unió Europea en l'any 2020. Tot i els esforços duts a terme, les manufactures europees representaven el 14,3% del PIB europeu el 2024. Aquesta evidència ha obligat a revisar l'ambiciós objectiu per situar la fita del 20% del PIB industrial en l'any 2035. Ara bé, malgrat els plans i les actuacions dutes a terme per recuperar múscul industrial (el fons *Next Generation*, la Llei europea de xips i els programes de suport a les tecnologies estratègiques), la fita del 20% continua sent poc realista. Només cal considerar que, el 2023, les manufactures representaven el 15,6% del VAB de Catalunya i el 17,6% del de la província de Tarragona.

La Comissió Europea va situar la reindustrialització entre les prioritats de l'estratègia Europa 2020.

Davant d'aquesta realitat, l'objectiu no pot consistir a reproduir els nivells d'ocupació i de producció industrial del segle xx, sinó a reforçar les activitats en què Catalunya i cadascun dels seus territoris disposen de coneixement acumulat, empreses tractores, proveïdors especialitzats i infraestructures competitives. No és possible recuperar l'estructura ocupacional del passat, però tampoc convé acceptar una terciarització basada en activitats de baixa productivitat, precarietat laboral i salaris reduïts. La política industrial ha de combinar transformació tecnològica, descarbonització i creació de llocs de treball de qualitat.

L'ocupació industrial a Catalunya i a Tarragona

Des d'una perspectiva històrica, al gràfic 1 es poden observar els profunds canvis experimentats per l'economia catalana des de 1910. El teixit productiu de les primeres dècades del segle xx té poc a veure amb la realitat actual. La caiguda relativa de l'ocupació industrial ha estat inqüestionable. Si abans de la crisi de 1973 gairebé la meitat de la població estava ocupada en les activitats industrials (en concret, el 48,3%), a partir d'aquell període l'ocupació industrial no va deixar de caure fins a situar-se entorn del 17% de la població ocupada després de la crisi de 2008.

Catalunya ha estat i continua sent un territori industrial.

Ara bé, Catalunya ha estat i continua sent un territori industrial. La contribució de la indústria al desenvolupament econòmic i social del territori català ha estat inqüestionable. No es pot entendre la trajectòria

econòmica de Catalunya sense la indústria ni tampoc l'evolució de l'economia espanyola sense l'aportació de les activitats tèxtils, alimentàries i metal·lúrgiques localitzades al territori català des del segle XIX.

Per analitzar l'evolució de l'ocupació industrial a la demarcació utilitzem dues fonts complementàries. L'Enquesta de població activa (EPA) permet comparar l'ocupació industrial i terciària d'Espanya, Catalunya i les quatre demarcacions des de 1976. Les afiliacions a la Seguretat Social ofereixen, des de 2009, una desagregació sectorial més acurada.

L'EPA és adequada per identificar tendències de llarg termini, però les estimacions provincials poden presentar oscil·lacions difícils d'interpretar. Per això, la lectura se centra en grans etapes i no en variacions puntuals d'un únic trimestre. En canvi, els registres d'afiliació inclouen assalariats i autònoms, i distingeixen les indústries extractives, les manufactures, l'energia i les activitats d'aigua, sanejament i residus. La mitjana anual redueix l'efecte de l'estacionalitat i facilita la comparació territorial.

La taula 1 presenta l'evolució de l'ocupació en les manufactures industrials i els serveis i permet situar Tarragona dins aquesta trajectòria.

Entre 1976 i 2026, l'ocupació industrial disminueix a Espanya i Catalunya, sobretot per la contracció de Barcelona, però augmenta a Girona, a Lleida i, amb més intensitat, a Tarragona. En aquesta darrera demarcació, els ocupats industrials passen de 46.600 a 67.500, un increment del 44,8%. En el mateix període, disminueixen un 12,6% a Espanya i un 21,9% a Catalunya. Com a resultat, el pes de Tarragona en l'ocupació industrial catalana augmenta del 5,3% al 9,8%.

Tanmateix, la trajectòria és irregular. A Tarragona, els ocupats industrials arriben als 76.700 el 2008, cauen fins als 53.000 el 2013 i es recuperen fins als 67.500 el primer trimestre de 2026. El nivell actual continua sent del 12,0%, per sota del màxim anterior a la crisi. Paral·lelament, els serveis creixen molt més de pressa. Entre 1976 i 2026, l'ocupació terciària de Tarragona passa de 65.600 a 268.200 persones, és a dir, es multiplica per quatre. Per tant, la terciarització del sud de Catalunya s'explica més per l'expansió dels serveis que per una desaparició de l'ocupació industrial.

Durant els cinquanta anys analitzats a la taula 1, destaquen clarament tres grans etapes ben diferenciades. Entre 1976 i 2008, l'ocupació industrial de Tarragona augmenta un 64,6% i la dels serveis creix un 238,9%. La demarcació consolida la seva base industrial, però alhora adopta una estructura productiva cada vegada més terciaritzada. Entre 2008 i 2013, la

Entre 1976 i 2026, l'ocupació industrial cau a la província de Barcelona i creix a la resta del territori català.

A Tarragona, l'ocupació industrial passa de 76.700 ocupats, el 2008, a 53.000, el 2013, i es recupera fins als 67.500 el 1T de 2026.

Entre 1976 i 2026, l'ocupació als serveis a Tarragona es quadruplica.

crisi redueix l'ocupació industrial prop d'un terç a Espanya, Catalunya i Tarragona. La demarcació perd 23.700 llocs de treball industrials en cinc anys i els serveis també retrocedeixen, però amb una intensitat molt menor. Entre 2013 i 2026, la indústria recupera ocupació d'una manera considerable (32,3% a Espanya, 31,4% a Catalunya i 27,4% a Tarragona), però insuficient per tornar al màxim de 2008. En canvi, els serveis superen àmpliament els nivells previs a la crisi.

Taula 1. Evolució de l'ocupació en les manufactures industrials i als serveis (1976-2026)

	Indústria					
	Espanya	Catalunya	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
1976 T3	3.506,3	879,6	741,2	63,6	28,2	46,6
1981 T1	3.180,7	786,9	666,0	60,9	23,2	36,8
1991 T1	3.008,8	771,4	639,4	64,8	23,2	44,0
2001 T1	3.163,3	783,1	642,8	60,3	32,0	48,0
2008 T1	3.313,4	785,6	609,1	70,1	29,7	76,7
2013 T1	2.316,7	522,8	385,0	60,1	24,7	53,0
2021 T1	2.642,2	571,1	418,9	70,1	28,5	53,6
2026 T1	3.064,9	686,8	503,8	82,3	33,2	67,5
Variació 1976-2026	-441,4	-193,0	-237,0	18,7	5,0	20,9
	Serveis					
	Espanya	Catalunya	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
1976 T3	5.230,0	860,0	660,2	74,7	59,5	65,6
1981 T1	5.306,4	890,1	696,5	72,9	53,7	67,0
1991 T1	7.271,4	1.204,2	914,6	115,6	68,4	105,6
2001 T1	9.686,6	1.595,7	1.205,2	155,2	89,4	145,9
2008 T1	13.554,8	2.262,5	1.711,7	207,1	121,4	222,3
2013 T1	12.545,1	2.029,0	1.517,4	191,6	115,3	204,7
2021 T1	14.504,9	2.536,4	1.921,4	235,2	133,4	246,4
2026 T1	16.879,3	2.846,6	2.176,3	262,0	140,1	268,2
Variació 1976-2026	11.649,3	1.986,6	1.516,1	187,3	80,6	202,6

Nota: En les dades de l'EPA, la indústria inclou les indústries extractives, la indústria manufacturera, les activitats energètiques, el subministrament d'aigua i la gestió de residus.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'enquesta de la Població Activa, INE.

El resultat dels canvis registrats en l'estructura productiva local es manifesta en termes relatius, però no en el nombre total de treballadors ocupats. De fet, Tarragona manté i amplia la indústria en termes absoluts, però aquest sector perd pes relatiu davant el terciari, que creix amb molta més intensitat.

La indústria de la demarcació tarragonina creix en termes absoluts, però perd pes relatiu davant dels serveis.

El contrast amb Barcelona és especialment rellevant. Bona part de la pèrdua industrial catalana es concentra a la demarcació metropolitana, mentre que Girona, Lleida i Tarragona creen ocupació industrial a llarg termini. Això suggereix processos de desconcentració territorial, especialitzacions diferents i una evolució desigual de les branques productives. Per interpretar aquesta situació, les afiliacions a la Seguretat Social ens permetran observar què ha passat des de 2009 fins ara i separar les activitats manufactureres de la resta de les branques industrials.

La indústria retrocedeix a Barcelona, però creix a la resta de Catalunya, evidenciant una evolució territorial desigual i una especialització diferent.

La taula 2 indica l'evolució de les afiliacions industrials entre 2009 i 2025. S'hi poden observar tres etapes clarament diferenciades.

Taula 2. Ocupats en la indústria (2009-2025)

Any	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
2009	396.894	50.836	26.252	48.537	522.519	2.403.385
2010	370.485	48.903	25.221	46.261	490.870	2.287.643
2011	357.766	48.623	24.370	46.004	476.763	2.225.742
2012	340.281	47.261	23.297	44.534	455.373	2.108.228
2013	326.626	45.829	22.591	43.293	438.340	2.017.121
2014	326.591	46.156	22.566	43.451	438.764	2.018.365
2015	332.763	47.436	23.067	44.353	447.619	2.063.194
2016	340.912	49.517	24.037	45.259	459.726	2.121.246
2017	350.296	51.324	25.422	46.003	473.046	2.188.182
2018	358.225	53.171	26.774	47.207	485.378	2.248.463
2019	358.922	53.878	27.595	47.813	488.208	2.281.487
2020	349.833	53.810	27.462	47.183	478.288	2.237.818
2021	350.352	54.923	27.861	48.402	481.537	2.269.070
2022	355.608	57.404	28.469	49.589	491.070	2.323.049
2023	360.410	58.885	28.742	49.988	498.025	2.362.403
2024	364.687	59.502	29.413	50.438	504.041	2.401.327
2025	366.814	60.294	30.441	50.771	508.319	2.441.474
Variació 2013-2009	-17,70%	-9,85%	-13,95%	-10,80%	-16,11%	-16,07%
Variació 2020-2013	7,11%	17,41%	21,56%	8,98%	9,11%	10,94%
Variació 2025-2020	4,85%	12,05%	10,85%	7,60%	6,28%	9,10%
Variació 2025-2009	-7,58%	18,60%	15,95%	4,60%	-2,72%	1,58%

Nota: Afiliacions d'assalariats i autònoms. Mitjana anual d'afiliacions.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

La primera, entre 2009 i 2013, coincideix amb la fase més intensa de la crisi financera i es caracteritza per una forta destrucció d'ocupació industrial. Catalunya va perdre el 16,1% de les afiliacions, una caiguda molt condicionada pel retrocés de Barcelona, del 17,7%, ja que a Tarragona la reducció només va ser del 10,8%.

La segona etapa, entre 2013 i 2020, correspon a una recuperació gradual de l'activitat industrial. Les afiliacions van augmentar un 9,1% a Catalunya i un 9,0% a Tarragona, des de les 43.293 de 2013 fins a les 47.183 de 2020. Aquesta evolució va ser menys intensa que la registrada a Girona i Lleida, on el creixement va superar el 17% i el 21%, respectivament.

La tercera etapa, entre 2020 i 2025, mostra una acceleració de la recuperació després de l'impacte inicial de la pandèmia. A Tarragona, les afiliacions industrials van incrementar un 7,6%, una taxa superior a la mitjana catalana, del 6,3%, però inferior a Girona i Lleida. L'any 2022, la província va superar finalment el nivell d'afiliació de 2009 i el 2025 va assolir les 50.771 afiliacions, el valor més elevat de tota la sèrie.

En el conjunt del període 2009-2025, Tarragona presenta un balanç moderadament favorable perquè guanya 2.234 afiliacions industrials, un 4,6%. En termes d'ocupació Tarragona ha mostrat una capacitat de resistència superior a la mitjana catalana, però la recuperació ha estat per sota de les de Girona i Lleida i només s'ha consolidat durant els darrers anys.

Entre 2009 i 2025, Tarragona guanya un 4,6% d'afiliacions industrials i resisteix millor que Catalunya.

La taula 3 permet afinar l'anàlisi centrant-la en les manufactures.

S'hi poden observar també tres grans etapes. Entre 2009 i 2013, la crisi va provocar una intensa destrucció d'ocupació manufacturera. Tarragona va perdre 5.347 afiliacions (un 12,2%), menys que Catalunya i Espanya, i el mínim del període es va situar en 38.540 afiliacions. Entre 2013 i 2020 es va iniciar una recuperació gradual. Les afiliacions manufactureres de Tarragona van augmentar un 9,1%, un ritme semblant al del conjunt català, però inferior al d'Espanya i, sobretot, al de Girona i Lleida.

Finalment, el període 2020-2025 presenta una evolució més favorable. Tarragona va incrementar les afiliacions manufactureres un 8,3%, per sobre del creixement de Barcelona i de la mitjana catalana. El 2022 es va superar finalment el nivell de 2009 i el 2025 es va assolir un màxim de 45.542 afiliacions.

En el conjunt del període 2009-2025, Tarragona guanya 1.655 afiliacions manufactureres, un 3,8%. Aquest resultat contrasta amb les pèrdues acumulades de Barcelona i Catalunya, però queda lluny dels augments registrats a Girona i Lleida. Per tant, l'evolució de Tarragona reflecteix una capacitat notable de resistència i recuperació, més que no pas l'inici d'un procés de diversificació industrial.

Taula 3. Ocupats en les manufactures industrials (2009-2025)

Any	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Catalunya	Espanya
2009	373.014	47.292	24.036	43.887	488.230	2.196.745
2010	347.072	45.510	23.089	41.454	457.124	2.081.678
2011	334.904	45.327	22.293	41.106	443.629	2.021.242
2012	318.037	44.120	21.280	39.750	423.187	1.910.943
2013	304.917	42.735	20.616	38.540	406.808	1.825.606
2014	305.045	43.054	20.591	38.628	407.317	1.828.763
2015	311.131	44.274	21.064	39.441	415.911	1.872.112
2016	318.814	46.342	22.010	40.288	427.454	1.927.695
2017	327.652	48.081	23.376	40.964	440.073	1.991.015
2018	335.437	49.847	24.705	42.117	452.106	2.047.793
2019	335.849	50.428	25.410	42.694	454.380	2.077.035
2020	326.593	50.300	25.233	42.057	444.184	2.033.507
2021	326.256	51.427	25.633	43.280	446.597	2.060.633
2022	330.454	53.800	26.208	44.408	454.869	2.107.962
2023	334.042	55.179	26.435	44.759	460.415	2.139.599
2024	337.818	55.758	27.080	45.174	465.830	2.173.201
2025	339.370	56.471	28.007	45.542	469.390	2.206.679
Variació 2013-2009	-18,26%	-9,64%	-14,23%	-12,18%	-16,68%	-16,89%
Variació 2020-2013	7,11%	17,70%	22,39%	9,13%	9,19%	11,39%
Variació 2025-2020	3,91%	12,27%	11,00%	8,29%	5,67%	8,52%
Variació 2025-2009	-9,02%	19,41%	16,52%	3,77%	-3,86%	0,45%

Nota: Afiliacions d'assalariats i autònoms. Mitjana anual d'afiliacions.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

La taula 4 revela diferències significatives entre les branques industrials de la demarcació de Tarragona.

Les manufactures concentren prop del 90% de l'afiliació industrial i, per tant, determinen en gran part l'evolució del conjunt. Podem observar com les activitats extractives, l'energia i la gestió de l'aigua i els residus segueixen trajectòries força diferents de les registrades per les manufactures.

Entre 2009 i 2013, les manufactures van perdre un 12,2% de les afiliacions, mentre que les activitats extractives van registrar una caiguda molt més intensa, del 35,0%. En canvi, l'ocupació vinculada a l'energia va créixer un 27,6% i la branca de l'aigua i els residus es va mantenir pràcticament estable. Per tant, la crisi va afectar sobretot les activitats manufactureres i extractives.

Entre 2009 i 2013, les manufactures del sud de Catalunya van perdre un 12,2% de les afiliacions.

Taula 4. Ocupats en les branques industrials a la demarcació de Tarragona (2009-2025)

Any	Tots sectors	Indústria	Extractives	Manufactures	Energia	Aigua
2009	289.698	48.537	611	43.887	1.104	2.934
2010	282.491	46.261	558	41.454	1.179	3.071
2011	277.126	46.004	476	41.106	1.287	3.136
2012	265.637	44.534	421	39.750	1.364	2.998
2013	255.096	43.293	397	38.540	1.410	2.947
2014	258.002	43.451	372	38.628	1.443	3.008
2015	266.964	44.353	346	39.441	1.468	3.097
2016	276.733	45.259	339	40.288	1.484	3.149
2017	286.238	46.003	344	40.964	1.442	3.253
2018	294.258	47.207	356	42.117	1.393	3.342
2019	300.836	47.813	356	42.694	1.339	3.424
2020	290.469	47.183	360	42.057	1.292	3.474
2021	303.066	48.402	382	43.280	1.225	3.514
2022	316.298	49.589	396	44.408	1.154	3.631
2023	325.411	49.988	396	44.759	1.154	3.680
2024	335.070	50.438	390	45.174	1.150	3.723
2025	342.270	50.771	403	45.542	1.122	3.704
Variació 2013-2009	-11,94%	-10,80%	-34,95%	-12,18%	27,63%	0,43%
Variació 2020-2013	13,87%	8,98%	-9,37%	9,13%	-8,36%	17,89%
Variació 2025-2020	17,83%	7,60%	11,80%	8,29%	-13,14%	6,63%
Variació 2025-2009	18,15%	4,60%	-34,09%	3,77%	1,59%	26,24%

Nota: Afiliacions d'assalariats i autònoms. Mitjana anual d'afiliacions.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de la Tresoreria General de la Seguretat Social.

Durant la recuperació de 2013 a 2020, les manufactures van augmentar un 9,1%, mentre que les activitats extractives van continuar retrocedint i l'energia va iniciar una trajectòria descendent després d'assolir el seu màxim l'any 2015. Entre 2020 i 2025, les manufactures van consolidar la recuperació amb un creixement del 8,3%, alhora que les activitats extractives van experimentar una lleugera millora.

En el conjunt del període 2009-2025, les diferències sectorials són clares. Les manufactures només superen en un 3,8% el seu nivell inicial, mentre que les activitats extractives acumulen una caiguda del 34,1%. L'energia presenta un balanç estable després d'una primera fase expansiva i una posterior contracció, i els subministraments d'aigua i els residus representen la branca més dinàmica, amb un increment del 26,2%.

Entre 2009 i 2025, a la demarcació de Tarragona les manufactures creixen un 3,8%, les extractives cauen un 34,1%, l'energia s'estanca i l'aigua i els residus augmenten un 26,2%.

Entre 2009 i 2025, les manufactures es recuperen i superen lleugerament els nivells d'ocupació previs a la crisi, però creixen molt menys que el conjunt de l'economia de les comarques del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre. Mentre l'ocupació total augmenta un 18,2%, les afiliacions industrials només ho fan un 4,6% i les manufactureres un 3,8%.

Entre 2009 i 2025, a les comarques tarragonines, la indústria manté l'ocupació, però perd pes.

Com a resultat, el pes de la indústria sobre l'ocupació total disminueix des del 16,75% fins al 14,83% i el de les manufactures, des del 15,15% fins al 13,31%. Es tracta d'un procés de desindustrialització relativa perquè la indústria manté una base ocupacional estable, però perd pes davant de la resta de l'economia.

El treball industrial al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre

Fins ara s'ha analitzat l'evolució de l'ocupació industrial a les quatre demarcacions catalanes, amb una atenció especial a Tarragona. Continuar l'anàlisi dels àmbits territorials presenta certes limitacions, sobretot per la manca de sèries temporals homogènies i d'una desagregació sectorial detallada. Malgrat això, les dades de maig de 2026 permeten identificar diferències significatives entre el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

Taula 5. Afiliacions a la Seguretat Social segons residència padronal de l'afiliat

	Camp de Tarragona		Terres de l'Ebre		TGN	CAT	CT	TE	CAT SUD
Sectors	Afiliats	%	Afiliats	%	Afiliats	Afiliats	Pes relatiu	Pes relatiu	Pes relatiu
Agricultura, ramaderia i pesca	4.690	1,81%	7.615	9,72%	12.305	61.205	7,66%	12,44%	20,10%
Total indústria	35.580	13,72%	10.900	13,92%	46.480	515.885	6,90%	2,11%	9,01%
Indústries extractives	155	0,06%	165	0,21%	320	2.555	6,07%	6,46%	12,52%
Indústries manufactureres	31.840	12,27%	9.810	12,53%	41.650	475.345	6,70%	2,06%	8,76%
Indústria energètica	870	0,34%	290	0,37%	1.160	5.960	14,60%	4,87%	19,46%
Subministrament d'aigua i residus	2.715	1,05%	635	0,81%	3.350	32.025	8,48%	1,98%	10,46%
Construcció	17.785	6,86%	6.080	7,76%	23.865	234.845	7,57%	2,59%	10,16%
Sector terciari	201.340	77,62%	53.725	68,60%	255.065	3.184.210	6,32%	1,69%	8,01%
Total	259.395	100,00%	78.320	100,00%	337.715	3.996.145	6,49%	1,96%	8,45%

Notes: 05/2026: Àmbit territorial de planificació / Sexe · Secció d'activitat econòmica (CCAE-2025). TGN = Tarragona. CAT = Catalunya. CT = Camp de Tarragona. TE = Terres de l'Ebre. CAT SUD = Comarques del sud de Catalunya.

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de les comptes de cotització de la Seguretat Social d'Idescat.

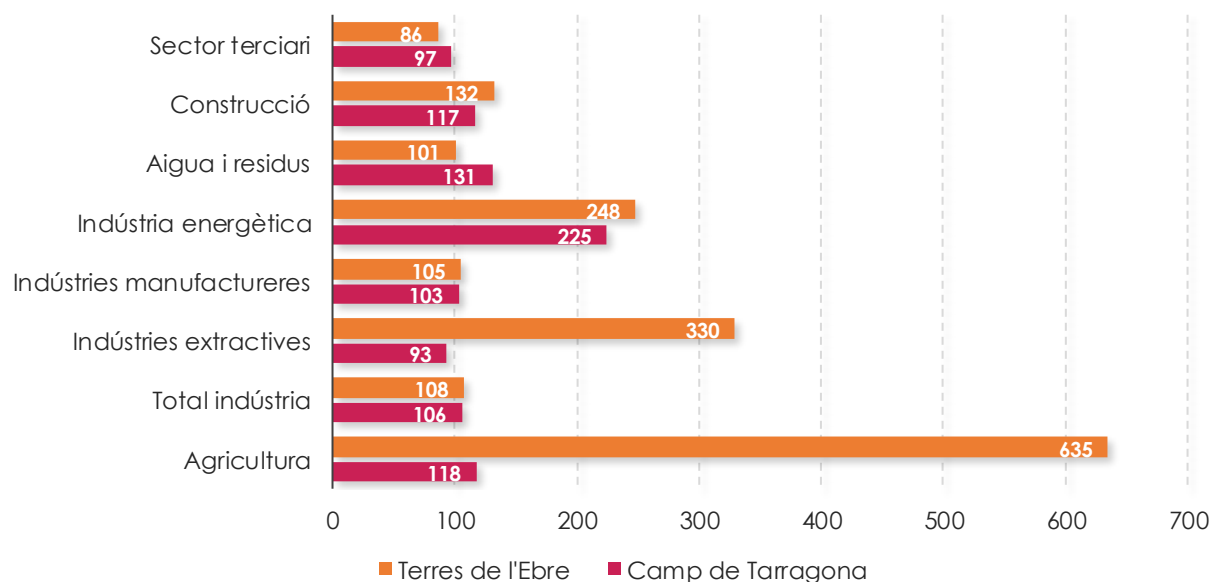
La taula 5 mostra dues estructures productives diferenciades. El Camp de Tarragona concentra el 76,8% de les afiliacions de les comarques del sud i presenta una economia més orientada als serveis, que representen el 77,6% de l'ocupació, davant del 68,6% a les Terres de l'Ebre.

El principal tret diferencial de l'Ebre és l'agricultura, que concentra el 9,7% de l'ocupació, davant de l'1,8% al Camp. En conjunt, el sud de Catalunya aporta el 20,1% de les afiliacions agràries catalanes, molt per sobre del seu pes en l'ocupació total, situat en el 8,5%.

El gràfic 2 presenta l'índex d'especialització d'ocupació sectorial del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre respecte del conjunt de Catalunya. Un valor superior a 100 indica que el sector té un pes en l'ocupació territorial superior a la mitjana catalana i, per tant, que existeix una especialització relativa. Per contra, un valor inferior a 100 reflecteix una subespecialització territorial en el sector corresponent.

El Camp concentra el 76,8% de les afiliacions i presenta una economia més terciaritzada que les Terres de l'Ebre.

Gràfic 2. Índex d'especialització sectorial del Camp i l'Ebre respecte a Catalunya (2026)

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de les comptes de cotització de la Seguretat Social d'Idescat.

Els resultats confirmen l'elevada especialització agrària de les Terres de l'Ebre, amb un índex de 635, molt superior al 118 del Camp de Tarragona. L'Ebre també presenta una especialització destacada en les indústries extractives, amb un índex de 330, i en la indústria energètica, amb un valor de 248. Al Camp, en canvi, destaca especialment l'energia, amb un índex de 225, així com les activitats d'aigua i gestió de residus, amb un valor de 131.

Pel que fa al conjunt de la indústria, el pes és pràcticament idèntic als dos territoris: representa el 13,7% de l'ocupació al Camp i el 13,9% a l'Ebre. Els índexs d'especialització (de 106 i 108, respectivament) confirmen que tots dos àmbits mantenen una presència industrial lleugerament superior a la mitjana catalana. La diferència és sobretot d'escala, ja que el Camp registra 35.580 afiliacions industrials, més del triple que l'Ebre. Les manufactures també presenten pesos similars (del 12,3% i el 12,5%, respectivament) i uns índexs d'especialització moderats (103 al Camp i 105 a l'Ebre).

Les diferències són més visibles en les branques industrials minoritàries. Les activitats extractives tenen una presència relativa molt superior a les quatre comarques ebrenques, mentre que el subministrament d'aigua i la gestió de residus destaquen més al Camp. En conjunt, les comarques del sud concentren el 19,5% de l'ocupació catalana en energia, el 12,5% en les indústries extractives i el 10,5% en aigua i residus.

La construcció també presenta una especialització superior a la mitjana catalana en tots dos territoris, tot i que és més intensa a les Terres de l'Ebre, amb un índex de 132, davant del 117 del Camp. En canvi, el sector terciari registra una certa subespecialització, ja que l'índex se situa en 97 al Camp i en 86 a les Terres de l'Ebre.

En resum, les Terres de l'Ebre destaquen per una forta especialització en l'agricultura, les indústries extractives, l'energia i la construcció. El Camp de Tarragona presenta una estructura més diversificada, amb una especialització en energia i activitats ambientals i un pes dels serveis més pròxim a la mitjana catalana. Tots dos territoris comparteixen una especialització industrial lleugerament superior a la de Catalunya.

Per una política industrial al servei de l'ocupació de qualitat

La política industrial ha recuperat protagonisme a Europa davant la transició digital i ecològica, la reorganització de les cadenes globals de valor i les tensions globals. La nova política industrial no es limita a protegir o impulsar sectors manufacturers estratègics, sinó que inclou també els serveis intensius en coneixement, la innovació, la descarbonització, la resiliència productiva i la cohesió territorial.

Aquest nou enfocament concep la transformació productiva com un procés de creació de capacitats tecnològiques, empresarials, laborals i institucionals. Per això, la política industrial no s'ha d'avaluar únicament pels seus efectes sobre la inversió, la innovació o la productivitat, sinó

Les Terres de l'Ebre destaquen per una forta especialització en l'agricultura, les indústries extractives, l'energia i la construcció.

El Camp de Tarragona presenta una economia més diversificada un major pes dels serveis.

La política industrial ha recuperat protagonisme a Europa davant la transició digital i ecològica.

també per la quantitat i la qualitat de l'ocupació que genera. L'objectiu és promoure llocs de treball estables, productius i ben remunerats, tant en la indústria com en els serveis, mitjançant la col·laboració públicoprivada i el reforç de les capacitats locals. Des d'una perspectiva territorial, aquestes polítiques s'han d'adaptar a l'estructura productiva i institucional del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre.

Durant les darreres dècades, la indústria catalana ha consolidat un patró de localització territorial asimètric. L'àrea metropolitana de Barcelona ha perdut una part de la indústria tradicional i de menor valor afegit, desplaçada cap a territoris amb més disponibilitat de sòl industrial i costos inferiors. Alhora, la província de Barcelona continua concentrant les activitats més intensives en tecnologia i coneixement, els centres de decisió i els serveis empresarials avançats. El 2024, les comarques barcelonines van reunir el 85,5% de la contractació de les indústries d'intensitat tecnològica alta i mitjana-alta i el 93,9% dels serveis intensius en coneixement i tecnologia avançada de Catalunya.

Durant les darreres dècades, la indústria catalana ha consolidat un patró de localització territorial asimètric.

Aquesta distribució configura un model territorial cada cop més desigual i polaritzat. Barcelona concentra les activitats de més valor afegit, mentre la resta de Catalunya acull principalment indústries de tecnologia mitjana i vinculades a la producció. La demarcació de Tarragona, per exemple, té un pes rellevant en la química, la generació d'energia i el material de transport, però una presència molt menor en la indústria farmacèutica, l'electrònica i els serveis digitals.

Aquesta dinàmica territorial limita la capacitat de les comarques del Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre per retenir talent, desenvolupar activitats intangibles i transformar la seva base productiva.

Finalment, formulem un conjunt de propostes dirigides als principals actors institucionals i empresarials per avançar cap a un model productiu més competitiu i generador d'ocupació de qualitat al sud de Catalunya.

Proposta 1. Recuperar dinamisme industrial. Si entre 2009 i 2025 l'ocupació industrial només va créixer un 4,6% —davant del 18,2% del conjunt de l'economia del sud de Catalunya— caldrà orientar la política industrial cap a l'augment de la productivitat, la inversió empresarial i la creació de llocs de treball qualificats.

Proposta 2. Modernitzar les manufactures. Si les manufactures concentren prop del 90% de les afiliacions industrials, però han crescut un

3,8% des de l'any 2009, caldrà accelerar-ne la modernització tecnològica, la digitalització, l'automatització i la descarbonització de les empreses, especialment entre les pimes i les noves empreses.

Proposta 3. Iniciar un nou cicle expansiu. Si la recuperació industrial només ha permès superar lleugerament els nivells previs a la crisi de 2008, caldrà prioritzar els projectes amb capacitat de créixer i més arrelats als sistemes productius locals capaços de generar ocupació estable.

Proposta 4. Articular una estratègia industrial compartida. Si la indústria representa un pes gairebé idèntic en l'ocupació del Camp de Tarragona i de les Terres de l'Ebre —el 13,7% i el 13,9%, respectivament—, caldrà impulsar una estratègia conjunta que aprofiti les complementaritats i s'adapti a les especialitzacions de cada territori.

Proposta 5. Equilibrar territorialment les activitats de més valor afegit. Si Barcelona concentra el 85,5% de la contractació de les indústries tecnològiques i el 93,9% dels serveis intensius en coneixement, caldrà promoure una localització més equilibrada de la tecnologia, l'R+D, els serveis empresarials avançats i els centres de decisió. L'objectiu és que el Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre acullin activitats que generen més innovació, productivitat i ocupació de qualitat.

Proposta 6. Reforçar els serveis avançats a la indústria. Si els serveis concentren el 77,6% de l'ocupació al Camp, nou punts més que a les Terres de l'Ebre, caldrà aprofitar aquesta terciarització per desenvolupar serveis avançats vinculats a la indústria, com l'enginyeria, la logística, la consultoria tecnològica, la digitalització i la recerca.

Proposta 7. Fomentar la creació de llocs de treball tecnològics. Si l'any 2024 la contractació tecnològica només representava el 3,70% del total al Camp de Tarragona i el 2,01% a les Terres de l'Ebre, molt per sota del 7,88% de Catalunya, caldrà facilitar la implantació d'empreses tecnològiques, retenir talent i impulsar activitats de més valor afegit.

Proposta 8. Reforçar els serveis avançats vinculats a la indústria. Si la demarcació de Tarragona concentra el 6,99% de l'ocupació catalana en indústries tecnològiques, però només l'1,98% en serveis intensius en coneixement, caldrà reforçar les TIC, l'enginyeria, les telecomunicacions i l'R+D per complementar la base industrial i apropar el territori als nivells de les àrees més avançades de Catalunya.

Proposta 9. Aprofitar la gigafactoria d'intel·ligència artificial. La primera aposta territorial del projecte va ser Móra la Nova i, després, es va incorporar la seu de San Fernando de Henares. Per tant, cal garantir que la comarca continuï ocupant una posició central. No n'hi ha prou amb instal·lar una gran infraestructura digital consumidora d'energia; la gigafactoria ha d'actuar com una palanca per crear un ecosistema tecnològic arrelat a la Ribera d'Ebre i amb efectes sobre el conjunt de les Terres de l'Ebre.

Proposta 10. Preveure les noves necessitats formatives. Si la transformació digital, energètica i ecològica modifica ràpidament les competències demandades, caldrà reforçar la coordinació entre les empreses, els centres de formació professional, la Universitat Rovira i Virgili i les administracions per preveure les necessitats laborals i adaptar l'oferta formativa.

Proposta 11. Situar la qualitat de l'ocupació al centre de la política industrial. Si l'ocupació estable i qualificada afavoreix la productivitat, eleva els salaris, redueix la precarietat i limita la rotació laboral, caldrà incorporar la qualitat dels llocs de treball com un criteri central per seleccionar, finançar i avaluar els projectes industrials. No es tracta només de crear més ocupació, sinó de crear una ocupació millor.

Les comarques del sud de Catalunya gaudeixen d'una base sòlida per afrontar aquesta transformació social, tecnològica i econòmica. Tenen una universitat territorial capdavantera, la Universitat Rovira i Virgili, reconeguda per la seva capacitat de recerca i transferència; una llarga tradició en la creació de plataformes tecnològiques, com el Tecnoparc de Reus, i agrupacions empresarials estratègiques, com el Clúster TIC. També disposen del principal complex petroquímic del sud d'Europa, una elevada capacitat de producció energètica i una xarxa de ciutats cada vegada més integrada.

Així, al Camp de Tarragona i a les Terres de l'Ebre hi ha coneixement, empreses, infraestructures i capacitat institucional per liderar una transformació productiva que generi més valor afegit, reforci la cohesió territorial i ofereixi més i millors oportunitats laborals. No es parteix de zero, sinó de la capacitat dels agents locals i les institucions per coordinar millor una estratègia a llarg termini que sigui realista i, a la vegada, ambiciosa.